

AIKIDO SHUREN DOJO GÖTEBORG

MEDLEMSBREV • JUNI 2002

BUDO

Medlemsbrevet kommer då och då att bjuda på en liten betraktelse med anknytning till Budo. Den här handlar om Budo i allmänhet, alltså de stridskonster som har japanskt ursprung. Strikt renlärigt är alltså till exempel Tae Kwon Do och Kung Fu inte Budo, eftersom ursprunget är koreanskt respektive kinesiskt. Här kan åsikterna gå isär. Men säkert är att varken Krav Maga eller Shoot Fighting ingår i Budofamiljen.

Material får gärna användas utanför det här sammanhanget, men jag är tacksam om källan anges.

Några nyckelord: Bu= krig/strid, Do = väg [genom livet], Jutsu=teknik

BUDO är samlingsordet för den muntligt överförda kodex - en verktygslåda med attityder och strategier - som utvecklats av samurajer för överlevnad i en konfliktfylld och föränderlig värld. I dagens samhälle, lever Budo kvar inom ramen av sporter eller självförsvarsystem med japanskt ursprung. Det är här vi finner och kan ta till vara de principer för fysisk och andlig utveckling som samurajerna renodlade.

Endast fungerande värderingar och metoder levde vidare. I strid ges det inte alltid möjlighet till en andra chans. Samurajen symboliserades av svärdet och pennan. För i samurajens utbildning ingick inte bara övningar med vapen utan även tuschteckning, kalligrafi och poesi. Något som i vår materialistiska kultur, med tendens att se det mesta i svart eller vitt, kan tyckas vara paradoxalt.

Samurajerna var krigare. Därför var det naturligt att formspråket blev vapnens och den fysiska kampens. Men då samurajerna även hade administrativa poster i samhället, var det viktigt att Budons principer gällde även utanför slagfältet. De renodlades så att de blev allmängiltiga. Därför fungerar de såväl i dialog med lappisan eller vid löneförhandlingar, i marknadsstrategier och för ledarskap.

Den som gräver djupare under ytan finner att under varje kunskapslager blottas ännu ett och ännu ett och ännu ett... Det är just denna komplexitet, som fascinerar och efter hand binder utövarna allt starkare till sig. I Budo blir vi aldrig fullärda. Budo har inget stort konkret mål, bara delmål. Däremot finns en vision som ouppnåelig lockar precis bortom horisonten.

Jutsu och Do

Budo handlar om praktisk överlevnad. Nyckelordet är effektivitet.

Man kan säga att Budo bärs upp av begreppen Jutsu och Do. Jutsu är yttre effektivitet – teknik, kraft och taktik. Do är inre effektivitet, en långsiktig medvetenhet om hur, när och i vilket syfte Jutsun skall användas, samt att fysisk och andlig utveckling går hand i hand.

I praktiken är Jutsu och Do sammanflätade till en helhet. När vi övar i rätt anda, blir inte bara vår Jutsu effektivare – vi vinner samtidigt större insikt i vad begreppet 'Do' innebär.

Grundtekniker och budoetikett utgör Budons essens. De fungerar som referensbibliotek, som vi alltid kan återvända till i ögonblick av osäkerhet. Problemet är att informationen inte ligger på ytan. Först genom träning och reflektion blir den nåbar.

Bakom den yttre, påtagliga fasaden växer det fram en mental dimension, som rymmer allt från en världsbild till attityder och förhållningssätt. Utan att det skrivs på våra näsor, lär vi oss bland annat att inte kidnappas av ilska, uppgivenhet, rädsla och andra negativa känslor. Vi tillägnar oss en ödmjukhet som bygger på ömsesidig respekt, och stärker tron på vår förmåga att forma våra liv och medverka till en värld vi alla vill dela.

I botten ligger insikten att vi är dödliga varelser. Därmed är vår tid värdefull och bör ägnas åt allvarliga saker, såsom nyfiken upptäckarglädje och samt att välja och förstärka det positiva inom oss själva och andra. Genom ständig träning adderar vi ständigt ny kunskap och fördjupar den vi tillägnat oss. Dojo betyder ungefär 'plats för lärande'.

KISS

Uttrycket *keep it simple, stupid*, kan mycket väl upphöjas till är en grundregel inom Budo.

Det naturligt enkla och vackra är ofta också ändamålsenligt och effektivt. Så är det med budotekniker, matlagning och annat konstnärligt skapande, matematik, mellanmännisklig kommunikation, krukdrejning, logistik och mycket annat. Formeln för relativitetsteorin är i sin utsökta enkelhet en estetisk upplevelse – samtidigt som låg till grund för atombomben.

Tyvärr är det enkla också det svåra.

Men varför är då det enkla, den rena tekniken så svår att utföra? Varför tar den så långt tid att lära sig?

Kanske just för att den rena tekniken skalats ren från allt oväsentligt. Först då kan den med odelad koncentration och ett minimum av kraft finna vägen in mot motståndets centrum. Denna precision är inte lättvunnen.

De enkla teknikerna växer fram ur naturliga rörelser. Därför kan en erfaren utövaras tekniker te sig vardagligt odramatiska, ja till och med i sådan mjuk harmoni med partnern att en utomstående kan misstänka att spelet är uppgjort på förhand.

Det organiskt enkla och naturliga upplever vi som estetik. När estetikerna också rymmer stort informationsdjup tangerar vi konst. Äkta Budo är kampkonst.

När Budo upphör att vara Budo är det inte längre Budo

Budo har sitt ursprung i strid och befinner sig därmed i gränssnittet mellan liv och död. Det är just detta som gör Budon unik, och utgör resonansbotten för den etikett, den disciplin och de värderingar som är unika för Budo.

När vi lämnar det allvarliga ursprunget är det inte längre Budo vi utövar. Kanske är det lek, motion, tävlingsidrott eller något annat. Detta är ingen kritik av vare sig lek eller idrott - bara ett konstaterande att det inte längre handlar om Budo. Lek och tävling kan dock ingå som utvecklande element i Budo.

I tävling sätts gränserna av formella regler, som begränsar teknikerna, främst för att göra 'ofarliga'. Det personliga ansvaret flyttas över till domare och regelböcker. I verkliga livet förändras regler, spelplan och deltagare under spelets gång. I Budo är inget förutsägbart. I Budoträning lär vi oss möta och hantera det oväntade, även det okända som skrämmer.

Budo är alltså något ytterligt allvarligt. Den speglar själva livet. I träningen, såsom i livet i övrigt, genererar lekfull glädje och mening energi i en uppåtgående positivt återkopplad spiral. Denna spiral är motsatsen till utbrändhetens negativa spiral som karaktäriseras av accelererande energidränage.

För att vara Budo måste Budon vara trogen sig själv. Autencitet är en annan av Budons hörnstenar.

Det goda lönar sig

Inom Budo är svärdet den klassiska symbolen för makt. Men svärdet är i sig bara ett maktmedel, precis som pengar, inflytande eller kunskap. Ett maktmedel är inte gott eller ont i sig, det är ett neutralt verktyg

'Vapen är olycksaliga föremål. Gudarna avskyr dem. De får endast användas när det inte återstår någon annan utväg', kan man läsa i boken 'The Sword and the Mind', skriven på 1500- och 1600-talen av tre berömda svärdsfäktare, Hidetsuna, Muneyoshi och Munenori. De skiljer mellan begreppen 'Svärd som tar liv' och 'Svärd som ger liv'. 'Svärd som tar liv' används för att skapa fred och trygghet i en störd konfliktyll värld. När fred vunnits fungerar svärdet som ett medel för att bevara freden. Det dödsbringande svärdet har blivit livgivande.

Ont och gott är alltså, enligt dessa samurajer, relativa begrepp. Varje situation är unik. Följer man kompromisslöst bestämda regler, kan man fastna i stela bokstavstroga mönster. Därför måste var och en handla enligt en medveten etik som gäller i alla situationer. Etisk medvetenhet är därför en viktig ingrediens i Budo. För Budo är inte primärt dräkter, lokaler, bälten i olika kulörer, vapen eller annat påtagligt. Budo är en väg, som ger oss möjlighet att mera ändamålsenligt hantera oss själva i den ständigt skiftande värld som omger oss.

Budons grundläggande attityd ligger i själva ordet Samuraj, som betyder 'den som tjänar', samt i ordet Do, som betyder väg mot personlig utveckling.

Munenori säger i 'The Sword and the Mind' att den [ledare] som använder svärdet för egen vinning skapar i slutändan olycka för sig själv sina underlydande. Svärdet skall användas i ett ädlare syfte - inte för hugga ner en motståndare utan för att bekämpa ondska. Det är denna inställning, som gör samurajen till en effektivare krigare än vare sig slagskämpan, rövaren eller legoknekten - även om den vapentekniska skickligheten skulle vara likvärdig.

Miyamoto Musashi var en framstående svärdsmästare och konstnär för cirka 400 år sedan. Obesegrad och beundrad var han, men flera av segrarna vanns genom psykologiska skamgrepp som upprörde samtida vänner av ordning. I sin 'Fem ringars bok', strategiböckernas bibel, gav han nio regler till sina elever som de måste följa för att bli framstående krigare. Den första regeln var: 'Smid aldrig lömska ränker'.

Även Musashi, som inte hämmades av överdrivna skrupler, förordar alltså en etisk hållning. Var det för att han var god? Eller var det av krasst praktiska skäl?

Man har god anledning att fråga sig om dessa samurajer verkligen resonerade i termer av ont och gott. 'Gott' borde kanske här bytas ut mot något i stil med 'en på sikt lönande strategi', och ordet 'ont' mot 'en i långa loppet olönsam strategi'. Överlevnad på sikt kräver att man tänker längre än näsan räcker, och att beslut och handling inte styrs av känslor. Att hugga ner en fiende kan i nuet ge egot en kick, men på sikt få fatala följder. En levande bundsförvant är i det långa loppet värdefullare än en död fiende - som kanske får postumt stöd av en hop hämndlystna släktingar och vänner.

Kan det vara så att ett etiskt förhållningsätt lönar sig – att det lönar sig att vara 'god'?

Vid lite närmare eftertanke ligger det en hel del i resonemanget. Skulle Ghandi ha nått sina framgångar om han tagit till svärd? Eller Martin Luther King? Eller Mandela? Listan kan göras lång och ger anledning till eftertanke.

Aktuell forskning av komplexa system har kommit fram till samma slutsats. Samurajerna och dagens forskare har alltså i princip landat på samma ställe, även om vägarna dit är skilda.

Tesen är att etiskt, osjälviskt handlande, samarbete och ömsidig respekt på sikt genererar vinster på alla fronter, känslomässiga som ekonomiska. Se till exempel på Italien. Där har norra delen av landet vunnit stora vinster, såväl kulturella som ekonomiska, då man där under århundraden utvecklat nätverk som bygger på förtroende och ömsesidighet. Södra Italien präglades däremot av den klanmentalitet som vi brukar associera med Maffian, en kultur som byggde på misstänksamhet och rofferi.

Och kristenheten. Jag tror inte att den har överlevt i några tusen år på grund av korståg och hoproffat altarguld, utan för att kärleksbudskapet, som gärna glöms bort, fungerar som ett livskraftigt revolutionärt frö för ständig förnyelse.

Kontentan är att ekonomisk och social trygghet nås via långsiktigt respektfullt samarbete. Egoism och ränksmideri föder rädsla och aggressivitet, som i sin tur genererar korttänkt inskränkthet och sekterism. Egentligen är det inget konstigt med det. Det vet ju de flesta av oss. Innerst inne. Även om det känns långt ditin.

Kan det vara så att Budons långsiktiga strategier och etiska värderingar, har en viktig mission nu i de snabba klippens tid, där lönsamhet är lösenordet. Vi skall kanske byta ut ordet 'god' mot 'lönsam på sikt'.

Skulle det öppna dörrarna till maktens korridorer för 'samurajer och ädla riddare'? De är välkomna, vi behöver dem.

Zeth

P.S. Är det något ämne med anknytning till vår verksamhet som du tycker är angeläget att ta upp i Medlemsbrevet? Likaså om du har synpunkter på texten här ovan. Hör av dig!

